

FELVIDÉKI HIRADÓ

POLITIKAI HETILAP

Előfizetési árak:

Égész évre 8 korona
Fél évre 4 korona
Negyed évre 2 korona
Egy szám ára 20 fillér

Hirdetéseket felvesz lapunk kiadóhivatala és az Általános Tudósító Vidéki lapok központi hirdetési osztálya Budapest VII., Erzsébetkörút 41. sz.

A tót nemzetiségi törekvések a történeti igazság világításában.

VI.

Tótok lázadása 1848-ban Hurban, Stúr és Hodža vezérlete alatt.

Azt írják továbbá a felhívásban, hogy a „Birodalom egységéért” akarnak harcolni, mivel hogy „nem akarnak elszakadni Ausztriától”. Ezzel azt hirdetik, hogy erőnek erejével támogatni akarják azon bécsi kormánykörök politikáját, amelyek Magyarországot állami önállóságától megfosztani, Ausztriától függővé tenni igyekeztek. Így szól a felhívás vonatkozó része:

„Azért harcba szólítunk titeket, a mi zászlóink alá, tótok! Harcba szólítunk mindnyájatokat, kivétel nélkül! — „Keljen föl minden falu, minden irtvány, mezőváros és város; jelentse ki, hogy ellene szegül s nem engedelmeskedik annak, amit a magyar kormány és az általa szervezett hatóságok elrendelnek... Senki másnak ne engedelmeskedjete, mint a tót nemzeti tanácsnak s azon felsőbbsegeknek, amelyeket a nemzeti tanács tudtával avagy rendelkezésével megválasztottak, avagy a helyükön megmaradtak.”

Ilyen felhívással buzdították a hurbanisták a hazafias érzelmű tótokat a lázadásra. Nos, csalódtak, amikor remélték, hogy mihelyest az ország határát átlépi, a vihar minden oldalon ki fog törni; mert bizony a más vidéken lakó tótok nem is tudták, hogy mi történik Nyitramegye egyik nyugati zugában. És mikor Hurban betöréséről értesültek, azonnal a nemzetőrök soraiba álltak és Hurban ellen Miava felé vonultak.

A hurbanisták, — mint már említettük, — elküldték felhívásukat a rendes katonasághoz is, amelyet a kormány ellenük küldött. De ezzel a papírral sem érték el azt, amit vele czéloztak, nem sikerült a katonákat arulásra csábítaniok. A katonaság, esküjéhez hiven, teljesítette köteles-

ségét, míg a hurbanistákat ki nem kergette az országból.

A magyar kormány legfőbb idején valónak találta, hogy gyorsan és erélyesen a lázadók ellen föllépjen. A védelmi bizottság megbizta báró Jeszenákot, Nyitramegye főispánját, hogy az egész vidék nemzetöreibek segítségével a fölkelést nyomja el. Lipótvártól egészen Nagyszombatig az összes nemzetörségek várták a parancsot, hogy Hurban ellen induljanak, mert Nyitravármegye nyugati részében nem volt elég rendes katonaság, mely a rendet fenntarthatta volna. Miaván, — amint már említettük, — Ceccopieri ezredének egy százada fektűt, Szeniczen a Walmoden-vertecs két százada volt állomáson. Más rendes katonaság nem volt az egész vidéken. Knöhr tábornok azonban parancsot kapott Bécsből, hogy vezérreljen ki Pozsonyból nagyobb katonai erőt s szállja meg a Fehérhegységet, ahol magukat a hurbanisták befészkeltek. Batthyány miniszterelnök pedig rendeletet adott ki, hogy a megyei hatóságok hirdessék ki a statáriumot s hogy a nemzetiségi lázítókat állítsák rögtönítelő bíróságok elé. E rendelet így szól:

„A mi sok bajjal környezett hazánkat újabb veszedelem fenyegeti, mert hitelt érdemlő jelentések szerint f. é. szeptember 17. és 18. napján nagyszámu lázadó, köztük több, pénzzel ellátott kiszolgált katona is, a Ferdinánd-vasuton hazánkba érkezett azon czélzattal, hogy a felső megyék tót lakosait lázadásra bírják. Ennek következtében elrendelem, hogy:

1. Az összes hatóságoknál rögtönítelő bíróságok alakuljanak, melyeknek tagjai a lázadókra vonatkozó törvényt a legszigorubbán alkalmazzák és végrehajtsák;

2. a főispánok és tisztviselők oly szigoru rendet csináljanak, oly szigoruan ügyeljenek, hogy minden lázítási kísérlet már csirájában megfojtassék, hogy a semmirekellő lázítók kézrekeríttessenek s a rögtönítelő bíróságok által bitófára ítéltessenek;

3. minden hazafi felhívandó, hogy

ezekben a válságos időkben résen legyen és figyeljen, amiért a haza háláján kívül mindenki, aki valamely lázítót avagy gyujtogatót kézrekerít, 50 ezüst forint jutalomban részesül. — Pesten, 1848. szeptember 20. — Gr. Batthyány Lajos, s. k.“

Ezen miniszteri rendelet kapcsán Beniczky Lajos orsz. biztos ekképen intézkedett:

„Ezen min. parancsot azzal küldöm meg Önöknek, testvéreim és honfitársaim, hogy az említett 50 ezüst forint jutalom nálam fölvehető. — Selmeczánya, 1848. szept. 30. — Beniczky Lajos, s. k., orsz. biztos.“

Még mielőtt a kormány felhívása széjjelküldetett volna, a hurbanisták szeptember 21-én Brezova felé indultak s a miavai éléstár őrizetére egy csekélyszámu őrséget hagytak hátra Semian Lajos parancsnoksága alatt. A főcsapattal, amely vagy 1500 emberből állhatott, Hurban és társai is érkeztek Brezovára s azonnal kihirdették a fölkelést, felhiva Brezova és a környékén fekvő községek lakosságát, hogy zászlóik alá seregessen össze. Felhívásukat ugyanazon ügynökök hordták széjjel a vidéken, akiket Hurban a községi bírák és jegyzők elcsapatásával s helyüknek oly emberekkel való betöltésével is megbizott, akiket hiveiknek ismertek; ugyanezek megparancsolták a községeknek, hogy élelmi szereket szállítsanak Hurban táborába, viszont pedig megtiltották nekik az adófizetést és az ujonczállítást a magyar kormány részére. A nép elbámult, mikor hallotta, hogy a hurbanisták a trón védelmére keltek fel, holott másrésről látta, hogy császári katonaság vonul ellenük. Ha tehát itt-ott teljesítette is a nép a Hurban ügynökeinek parancsait, ezt csak a kényszer nyomása alatt tette s nem azért, mintha Hurbanért valami nagyon lelkesedett volna.

Brezova községet, amelyet a hurbanisták megszálltak, maga a természet erősítette meg minden oldalról, úgy hogy aránylag csekély számu katonaság is hosszabb ideig sikerrel megvédelheti. Minden oldalról többé-

kevésbé meredek hegyek veszik körül, melyek között szűk, mély völgyek húzódnak el. Ezen völgyeken át négy ut vezet Brezovára: Verbó, Jablonicz, Bukovecz és Miava felől. Brezován biztonságban érezték magukat a hurbanisták, bár tudták, hogy a magyar nemzetörök, három század császári katonasággal megerősítve, ellentük vonulnak. Az első csetepaté szeptember 22-én történt. Délnyugatról a szeniczi és sasvári nemzetörök Koronthály Jenő és Schmerzing báró vezérlete alatt vonultak Hurban ellen, megerősítve Ceccopieri gyalogezredének egy századával; Hradistye fölől Wojnics őrnagy vezérlete alatt Waldmoden vértesei, kelet felől Sossai százados egy század katonasággal és egy csapat nemzetőrséggel, melynek vezérei s parancsistái báró Jeszenák nyitrai főispán, továbbá Zelenay Gedeon, Boróczy, Konrád s más nyitrai urak voltak, igyekeztek a hurbanisták fészke felé. A mély, keskeny völgyekben, a rossz utakon alig tudott mozdulni a katonaság. Egy része a hurbanistáknak felkuszott a sziklás hegyek meredek oldalaira s nagy sziklákat gördített le az arra elvonuló császári katonaságra és nemzetőrökre. Néhány hevesebb összecsapás után, amelyekben vagy 20 embert vesztek a hurbanisták, a katonaság és a nemzetörök Szenicz tájékára vonultak vissza.

A hurbanisták effőlötti örömlükben most elhatározták, hogy ők támadják meg a magyar sereget s e végből szeptember 26-án Szenicz felé vonultak. A Nagyszombat és Szenicz közötti utvonalat nemzetörök és rendes katonaság tartotta megszállva, a Fehér-hegységben, Jablonicznál, az Apponyi grófok őrizték a szorost. A sötét éj leple alatt Jabloniczra ütöttek a hurbanisták, de néhány lövés szétkergette őket. Ugyancsak így jártak Szenicznél is. Alig hogy néhány lövés esett, a cséplőkkel, kaszákkal fölfegyverzett írtványosok futásnak eredtek, amire nagy zavar támadt s végül Hurbannak egész tábora futva futott.

E kudarc után Óturára vonult Hurban, mely községnek hazafias lakosai nem tartottak a hurbanistákkal, miért is ezek bosszút állottak rajtuk s a községet felgyújtották és kirabolták. Ugyanez volt a tervük a következő napon (szeptember 28-án) Kosztolna községgel is, de erre már nem volt elég idejük, mert a magyar nemzetörök a sarkukban voltak. Nagy vereséget szenvedtek a hurbanisták

szeptember 29-én Brezova és Miava között, mire az egész tábor az írtványok között szétszóródott. Csak itt-ott verődött össze néhány emberük, akik fák mögül lövöldöztek az őket üldöző katonaságra. De Hurban és társai, ugyszintén a hurbanisták tulajdoni része, egyenesen az ország határa felé igyekeztek, mivel már ekkor V. Ferdinánd királynak szept. 20-án Bécsben kelt parancsáról értesültek, amely ekképen szólt:

„Mi I. Ferdinánd stb. kedves Magyarországnak minden hű alattvalójával tudatjuk, hogy miután tudomásunkra jutott, hogy némely gonosz emberek, nevezetesen Hurban, Hodža és Stúr a maguk pártjára csábított külföldiekkel fegyveresen titokban Magyarországra, nevezetesen Nyitra-megyébe betörték s onnan nyomtatott felhívásokat küldtek szét, amelyekben a tót nyelvű népet a hatóságok, a mi magyar minisztereink ellen, akiket mi magunk kedves Magyarországnak jobb kormányzása céljából kineveztünk s akik mellé a mi igen kedves unokatestvérünket, István osztrák főherceget és Magyarország nádorát is rendeltük, — lázitanak s így a saját hazájuk és szabadságaik felforgatására buzdítanak; sőt még annyira vakmerők is voltak, hogy ennek a mi népünknek való lázítását azzal a hamis ürüggyel folytatták, mintha ez a mi tudunkkal és az ország javára történnék: az ily hamis megtevesztések s az ezekből eredhető zavarok és veszélyek megszüntetése végett jelen írásunkkal az ország minden lakóját figyelmeztetjük, hogy az ilyen lázítóknak hitelt ne adjanak s hogy emlékeztükbe jusson, hogy mi nem ilyenfajta emberek, sem pedig fölfegyverkezett külföldiekkel, hanem rendes megyei hatóságok útján tudatjuk parancsainkat; s ezért összes alattvalóinkat intjük, hogy az ilyen lázítókat fogják el s szolgáltatassák be a hatóságnak; a községi és megyei hatóságoknak pedig szigorúan megahagyjuk, hogy ezen parancsunkat és figyelmeztetésünket mindenütt azonnal kihirdessék s mindent elkövessenek, hogy az ilyen lázítók elfogattassanak és a bíróságnak megérdemelt büntetésben való részesülésük végett átadattassanak; máskülönbben a községi és megyei hatóságok minden ez irányban tanúsított mulasztásért felelősségre vonatni és megbüntettetni fognak.

Kelt Bécs császári városunkban 1848. szeptember 20. Ferdinánd, s. k. “

Magyar ház.

Régi, hön óhajtott vágya a turóci magyar közönségnek, hogy a jelenlegi kaszinó helyiségeinek, valamint egyéb kulturális intézmények részére színház, könyvtár stb. egy, a haladókor igényeinek megfelelő, modern épület emeltessek.

A mozgalmat, mely körülbelül két évvel ezelőtt indult meg, akkori főispánunk, ifj. Justh György, a legnagyobb készséggel karolta fel s előkészített tervek alapján, személyesen fenn is járt a pénzügyminisztériumba, hogy a tervbe vett „Magyar ház“ számára kibocsájtandó sorsjátékhoz a pénzügyminiszter hozzájárulását kéri.

A miniszter a legnagyobb jóindulattal fogadta az előterjesztést s a maga részéről, tekintve a kulturális hivatást, a sorsjátéknak minden törvényes kedvezményt kiállításra helyezett, de egyttal kifejezést adott abbéli aggodalmának is, hogy az akkori nyomott politikai és pénzügyi helyzet mellett eme nagyobb szabásúknak igényező sorsjáték nem fog a kellő és remélt eredménnyel járn.

Tény az, hogy a miniszter argumentálás győzött s a tervezett akció kivitele egyelőre elmaradt.

A „Magyar ház“ kérdése azonban ez időtől kezdve a napirendről le nem került. Magán és nyilvános társaságokban folyton beszéd tárgya volt, amit, tekintve az ügy fontosságát, tekintve a hozzá fűződő nagy kulturális érdekeket, de tekintve a magyar társadalmi élet jelenlegi pangását is, egy cseppet sem csodálunk.

Ujabbán ismét sok szó esett a kérdés megoldásáról, aminek a következménye az volt, hogy több — a társadalmi életben szerepet játszó — kaszinói tag közreműködésével egy értekezletet hívatott össze, hogy az ügy végleges megoldásáról tanácskozzék.

Ezen értekezlet a múlt vasárnap össze isült s tekintve azt, hogy vármegyénk alispánja akkor Nagyjezenben volt elfoglalva, az értekezlet vezetésére Boldis Ignác felső kereskedelmi iskolai igazgató kérésre fel.

Az értekezlet elnöke az ülést megnyitván, felkérte Dugovich Titus számvizsgálót, hogy az egybegyűltekkal ismeresse meg az értekezlet célját. Dugovich röviden vázolta, hogy ezen nemzeti-ségileg ekspanált vármegyében feltétlenül szükséges, hogy egy kulturális központ teremtessek. Feltétlenül szükségesnek mutatkozik az, hogy a magyar társadalom akként szerveztessék, hogy abban a kis társadalomban annak minden egyes tagja magát otthonosan érezze. Szükséges az is, hogy ennek az igényekkel bíró társadalomnak mód nyujtassék arra is, hogy szemlélje szükségleteit, anyagi erejéhez mérten, kielégítthesse. Ez pedig csak úgy lesz elérhető, hogy ha kulturális intézményeinknek egy megfelelő helyiség teremtetik.

Steiner Samu, a turóci iparbank tisztviselője, az építkezés anyagi oldalával foglalkozik s arra a konklúzióra jut, hogy a tervezett „Magyar ház“ részvényekre volna felépítendő. Hasonló értelemben szólalt fel Fischer Armin is.

Turczér János tanár és Balázs Endre szintén pártolja a „Magyar ház“ építésének eszméjét, csak azt ajánlja, hogy mielőtt az értekezlet a módozatok felett végleg döntene, küldjön ki egy bizottságot, ki a tervbe vett

épitkezés minden módozatát kellőképp vitassa meg, s egy teljesen kész tervet mutasson be a rövid időközben újra egybehívandó gyűlésnek.

Láng Ernő dr. a bizottság kiküldése ellen foglal állást, miután köztudomású dolog, hogy eme bizottságok működése sohasem jár a tőle várható eredménnyel.

Az értekezlet Láng Ernő álláspontját tette magáévá s Dugovich indítványára kimondotta, hogy az értekezleten megbeszélteket egy küldöttség hozza a megyeházán időző főispán tudomására és egyben kérje fel őt, hogy a megindított mizgalmat vegye hathatós pártfogásába.

A küldöttséggel együtt az értekezleten a főispán is megjelent: s szíves készséggel vállalkozott arra, hogy a „Magyar ház” ügyét tőle telhetőleg támogassa. — Az értekezleten elmondott beszédében hangzott, hogy meg van győződve arról, hogy ha mindazok, kiknek vállaira nehezül ezen igen fontos kérdés megoldása, annyi jóakarattal fognak viselkedni az ügy iránt, mint ő, úgy bizik benne, hogy az építkezés ügye dűlőre is kerül, készségesen felajánlotta közreműködését úgy is, mint magyar ember, de úgy is, mint a kormányzat képviselője.

Ezek után Boldis Ignác, az értekezlet vezetője, indítványozza, hogy válasszon az értekezlet egy bizottságot, mely e kérdéssel bővebben és állandóan foglalkozzék, s hogy ez észrevételeit és tapasztalatait az annak idején egybehívandó közgyűlésnek tegye meg. A bizottságba a következők választottak be: Justh Ferencz, ifj. Justh György, Beniczky Kálmán, Boldis Ignác, Láng Ernő, Fischer Armin, Fischer Lajos, Graber Jakab, Steiner Samu, Hercz Ignác, Hoffmann Ede, Fenyő Sándor, Turczér János, Dugovich Titus, Strelinger Henrik, Boldis Dezső, Borbély Kálmán.

A bizottság megválasztása után az elnök az értekezletet bezárta.

Ennyi történt egyelőre. Azt hisszük azonban, hogy ezúttal sikerül megoldani ezt az égetően szükséges kérdést, mert tagadhatatlan, hogy a vármegye magyar társadalmát most már elodázhatatlanul szervezni kell.

A Tulipánkert-szövetség nagygyűlése.

A turóci Tulipánkert-szövetség, mint azt lapunk mult számában már jeleztük, a folyó hó 20-án tartotta alakuló nagygyűlését a vármegyeház nagytermében.

A mozgalom, mely ma már az egész országot meghódította, e vármegye kicsiny, de lelkes magyar közönségénél is élénk visszhangra talált. Százával sereglett be a vidék, hogy mindjárt a megalakuláskor kivége részét, e nagy czélokot maga elé tűzött küzdelemből.

A kügyűlési terembe, hol máskor komoly, szigorú tekintetű férfiak gyűlnek össze, ma bevonult a tavasz virággal illatos szinompája. A komoly férfiak helyén mosolygó, bájos hölgyek, csevegő, rózsás, tudearcu leányok ültek ma a piros posztós asztalok körül, kebleikre tűzve a legszebb magyar virágot: a tulipánt.

A vármegye nagyterme teljesen megtelt a mozgalom iránt érdeklődőkkel, jelölt annak, hogy a nemes és magasztos czélnak mindentit

akadnak pártolói. De kell és szüksége is, hogy e mozgalom zászlója alá álljon minden magyar, kiben lángol a honszeretet, kiben él a hit e nemzet jövőndő nagysága iránt.

Fel kell rázni a nemzetet abból a közömbösségből, mellyel önsorsa iránt viselkedik. Bizalmat kell gerjeszteni benne az iránt, hogy e nemzet jövőndő gazdagságának kulcsa a magyar ipar helyes, célirányos fejlesztésében van letéve, de amely csak önzetlen, minden balhiedelmet és előítéletet félretevő pártolás által fejlődhetik annyira, hogy a körülöttünk élő nemzetek iparával a versenyt kiállhassa.

Az alakuló gyűlés.

Az alakuló gyűlés délután pont három órákor kezdődött. Midőn az elnök, Justh Ferencz szül. Batthyány Mária grófnő, az elnöki székét elfoglalta, a helybeli kereskedelmi iskola növendékei, Wunder József vezetése mellett, rázendítettek a Hymnus magasztos és lélekemelő dallamára, melyet a megjelent közönség álva hallgatott végig.

Az ének befejezte után az elnökön néhány lelkes szóval üdvözölte a nagy számmal megjelent közönséget s az alakuló nagygyűlést jegyzőkönyvének vezetője Láng Ernő drt és Dugovich Titust kérte fel. Miután a felkért urak helyeiket elfoglalták, röviden ismertette a grófnő a mozgalom eredetét s Dugovich felolvasta azt a levelet, melyet gróf Batthyány Lajosné születeit Andrássy Ilona grófnő, a Tulipánkert-szövetség megalakítása végett, az elnök Öméltóságának írt. A levelet itt adjuk:

„Justh Ferencz gróf Batthyány Mária Öméltóságának. A főváros hazafias körében nagyobb arányú akció indult meg azzal a czéllal, hogy a nemzetünkro nehezedett súlyos időkbén egy, közös érzésektől és törekvésektől áthatott, összetartó táborra egyesítse az egész hazafias magyar társadalmat. A mozgalom első sorban a magyar nők hazaszereztetéstől s a nemzeti eszmények iránti lelkesedésétől várja a sikert s csak akkor felelhet meg méltóan a maga nagy feladatának, ha országszerte, a vidék társadalmának minden rétegében lelkes felkarolókra és terjesztőkre talál. Ennek pedig első feltétele az, hogy az ország vidéki központjaiban erre hivatott vezetők irányítsák a propagandát s első sorban az annak szimbolusul szolgáló tulipánjelvények minél nagyobb körben való elterjedését. A mozgalom megindító nevében fordulunk hozzád azzal a hazafias kérréssel, hogy Turócmegye területére nézve az akció vezetését elvállalni sziveskedjél. Teljes bizalommal tesszük ezt abban a tudatban, hogy e mozgalom céljára s a jelen válságos időkbén szükséges voltára nézve veletünk egyetértessz s így hazafias törekvéseinktől nagybecsű támogatásodat nem fogod megtagadni. A mozgalom keletkezésének, céljának és szervezetének ismertetését a szíves tájékozódás végett idezártnyomatványok tartalmazták. Ezekben körvonaloza vannak a vidéki központok vezetőire váró teendők is. Kérünk, hogy e teendők elvállalásával a hazafias mozgalmat felkarolni s annak továbbterjesztése céljából a megye kisebb körzeteiben (járások és városok szerint) erre alkalmas bizalmi hölgyeket a közreműködésre megnyerni s mindezekre nézve szíves értesítéset ad alulírottak valamelyikével mielőbb közölni sziveskedjél. Hazafias üdvözlettel gróf Batthyány Lajosné szül. gróf Andrássy Ilona.”

A levél felolvasása után a közönség tájékoztatása végett Dugovich még ismertette azon nemes és közhasznú czélokot, melyek megvalósítását a tulipánmozgalom maga elé tűzött.

A mozgalom főbb feladatai a következők:

1. Tüntető állásfoglalás minden nemzeti eszme, mozgalom és törekvés mellett s minél hathatósabb közreműködés arra, hogy semmi, ezzel ellenkező irányzat a társadalomban érvényesülni ne tudjon.

2. A megalkuvást nem ismerő nemzeti érzés ápolása a családi életben s főként a nevelés terén.

3. Minden fényűzésnek és nélkülözhető kedvtelésnek mellözése mindaddig, míg a nemzetre szakadt „nyomor és szenvedés” enyhítésére van szükség, amennyiben a magyar kultúrtörekvéseknek nem árt.

4. Minden a nemzeti jelleg és önállóság előmozdítását célzó társadalmi, kulturális vagy gazdasági vállalkozás és kezdeményezés buzdító támogatása.

5. Első sorban saját példánkkal, de egyzersmind minél szélesebb körű agitációval való közreműködés arra, hogy magyar ember lehetőleg minden szükségletét magyar termelőktől és iparosoktól, magyar eredetű czikkekből szerezzze be.

Mindenki aki e mozgalomhoz csatlakozik, erkölcsi kötelezettséget vállal arra, hogy az ezekben körvonalozott czélt tőle kitelhető buzgósággal fogja szolgálni s ezen erkölcsi kötelezettség vállalásának jelképeül megveszi és nyilvánosan viseli a mozgalomban résztvevők jelvényét: a magyar tulipánt, mely tetszés szerint választható háromféle kivitelben kapható.

A felolvasott pontok mindegyikét hatalmas éljenzés kísérte.

Az elnök beszédje.

Alighogy egy kissé lecsillapult a zaj, megszólalt az elnökön az ő szépen, csengő hangján, s a közönség folytonos és lelkes tüntetése mellett, a következő, hazafias szellemű áthatott beszédet mondta el:

Tisztelt gyülekezet!

Az imént felolvasott sorok oly percében irattak, a tulipáneszme akkor keletkezett, amidőn tényleg súlyos, válságos időket éltünk, amidőn alkotmányunk veszélyeztetve volt, ezeréves jogaink eltiporva! A Gondviselésnek és alkotmányos felséges királyunk bölcs belátásának köszönhetjük e veszély elhárítását és most, hogy a béke mosolygó újból e nemzet egén, felmerül azon kérdés: van-e még célja, van-e még életjoga egy oly eszmének, melyet vihar szült? Van-e még szükség egy összetartó táborra, most, hogy a harc kitombolt?

Letettük a fegyvert. Tegyük-e le a tulipánt is, mely fegyver volt szintén, az összetartás fegyvere, a hazaszeretet lobogója!

Lesznek olyanok, sőt, sajnos! sokan lesznek, akik most félreteszik a tulipánt, — elteszik emléktől! — akik annak nagy horderejét ma már fel nem fogják.

„Üdvös volt akkor!” gondolkodják, „de minek ma? mikor jól van minden!” És nem gondolják meg azt, hogy harcban, viharban edződik egy

nemzet, de nem alkot, nem épít, nem fejlődik! Nem gondolják meg azt, hogy a tulipán a küzdelem jelvénye volt ugyan, de még inkább volt és marad a munka buzdítója, azon jelvény, mely mindnyájunkat arra int, hogy segítsünk alkotni egy egységes magyar államot, egy erős, önálló magyar hazát!

Lélekemelőbb, de könnyebb feladat az: életét kockáztatni, lelkesedéssel, önfeláldozással sikra szállani és az ellenség ostromaitól megvédeni egy erős bástyát, akkor, amikor a bátor elszántság megfeszít minden erőt, midőn a győzelem reménye s mámore hevíti a keblet! Sokkal könnyebb feladat az, mint szerény, igénytelen munkában felrakni követ kő után, hogy a védő bástya felépüljön!

És ezen munka — ezerek munkája! Az asszony, a gyermek viszik, hordják gyenge vállaikon a szükséges anyagot és lassan-lassan emelkedik és nő és épül azon sáncz, melyen megtörik az erőszak, mely elől visszavonul a legyőzött ellenség!

És ezerek munkája legyen most az, férfiak, nők és gyermekek munkája, egy egész nemzet törekvése erős kitartással, vasszorgalommal, egyesült erővel felépíteni azon szent falat, mely védi a magyar hont!

Jertek, mindannyian, nincs fölösleges kéz, mert sok a munka!

És jönni fog, mert jönni kell egy új vihar, egy újabb harc! A népek és országok Istene, aki elintézi a nemzetek és az egyének sorsát, örök törvényeibe iktatta, hogy a béke az övé, a küzdelem a megpróbált emberiségé! Bizzunk a jelenlegi szerencsés korszakban, bizzunk a jövőben is, de ne bizakodjunk el! Utat tört magának a ragyogó nap sugar igen sötét felhőkön át, — élvezünk — örüljünk neki, de használjuk fel e nyugodt napokat, gyűjtsön erőt rossz időkre, dolgozzék mindenki a maga munkakörében és ne felejtjük el azt, hogy Magyarország még mindig nem volt, de még mindig csak lesz!

És hogy legyen, hogy legyen! valahára egy egységes Magyarhon, azért van szükségünk a magyar tulipánra, minden magyar törekvés lelkes pártolására, minden magyar ember önzetlen közreműködésére! Kell még a magyar tulipán, kell most jobban, mint valaha! Ne pártoljunk el tőle és áldja meg törekvésünket a Magyarok Istene!

A szólni alig akaró lelkes tüntetés és éljenzés lecsillapulta után Dugovich Titus, az alakuló nagygyűlés egyik jegyzője, az elnöknő Öméltóságának megbízása folytán, a magyar ipar pártolása tárgyában a következő beszédet mondta el:

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim!

Azok után a nemes, minden ízében magyaros érzéstől áthatott szavak után, melyek az elnöknő Öméltóságának ajakáról csak az imént hangzottak el, s melyek a nemzet egységével érző szívünk minden hurját rez-

gésbe hozták, nehéz feladat, merész vállalkozás jutott nekem osztályrészüll akkor, midőn az itt jelenlevők becses figyelmét az általam előadandók részére csekély tehetséggemmel lekötöni igyekeztem.

Ha igyekeztem, ha őszinte törekvésem csak részben is sikerrel kecsegtet, ezt inkább a tárgyi népszerűségének, fontosságának, nemzeti törekvéseinkkel szoros kapcsolatban álló voltának tulajdoníthatom, melynek megvilágítása nem kíván erőtmet felülmúló színes képeket, ragyogó frazíszokat, mert ennek a mély, mindent felülmúló érzésnek, az édes haza szeretetének gyökere lelünkől sarjadzik s annak olthatatlan lángja egyformán ott ég minden magyar kebelben, a bércekkel korszorozott szent haza határain belül.

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim! Mielőtt azonban tulajdonképeni megbízatásom teljesítéséhez fognék, engedjék meg, hogy néhány rövid szó kíséretében egy indítványt tethsek.

Az országos mozgalommal majdnem egyidejűleg vármegyénk területén is megindult a részleges tulipánmozgalom. A nagy, a jelentőségteljes kérdések, melyeknek kivívása végett e jelvény alatt itt is egygyé forrt a magyar közvélemény, itt is rezgésbe hozták a szíveket s magyar intelligenciánk egy része sietett keblére tízni a jelvényt már akkor, midőn annak viseléséhez fűzött nemzeti nagy érdekek felől talán kellőképp tájékozva sem volt. De viseltük a jelvényt a gyászos korszak alatt, mert oly hazafiak tűzték szívük fölé, kiket követhetni reánk nézve mindenkor csak boldogság vala.

Ez a mozgalom azonban sem szervezve, sem vezetve nem volt. Pedig minden társadalmi mozgalom, mely szilárd, szolid alapokon szervezve és kellőképp vezetve nincs, bármily nemes indulat hevítse is az egyesek lelkeit, idővel lelohad, elalszik. Ép azért tisztelettel bátorkodom javasolni, hogy mielőtt a további kérdésektárgyalásához fogunk, válasszuk meg a turoczvármegyei Tulipánkert-szövetség választmányát, melynek tagjait a következő urasszonyokat van szerencsém javaslatba hozni:

Akantisz Ölönné, Boleman Jánosné, Boldis Ignáczné, Borbély Kálmáné, Dávid Gyuláné, Dávid Ferenczné, Éder Ferenczné, Erdődy Györgyné, Fischer Arminné, Galanda Istvánné, Gerő Virgílné, Janovják Károlyné, Joób Gyözőné, Józsa Mihályné, ifj. Justh Györgyné, Keviczky Istvánné, Keviczky Kálmáné, Kontsek Györgyné, Kontsek Józsefné, Láng Ernőné, dr. Lax Adolfné, dr. Messinger Mórné, Michnik Gyuláné, Michnik Vilmosné, Moyzes Miklósné, Nánán Henrikné, Nemes Barnáné, Olsavszky Gyuláné, Reöthy Vladimírné, Roth Emilné, Saager Ferenczné, Schönai Viktorné, Schulcz Lajosné, Skrbek Károlyné, Soest Ottóné, Somogyi Gézáné, Toperczer Henrikné, Vladár Kálmáné, Zányi Kálmáné, Zorkóczy Tivadárné.

Midőn így, talán a megjelent közönség teljes megedésére, a választásokon tulvannak, a választmány tagjai méltán fordulhatnak az elnökség felé azzal a kérdéssel: mi lesz a teendők?

Ha megengedik, mélyen tisztelt hölgyeim, az elnöknő öméltóságának megbízásából bátor leszek némi utbaigazítást adni a jelen és a jövő teendői felől.

Első sorban egy igen nehéz feladat vár nagyságos asszonyomokra. Nehéznek mondom, mert a zsebekre kell apellálni akkor, midőn a Tulipánkert-szövetség jelvénye elarusztásának, minél szélesebb körben való terjesztésének gondja Nagysádotk vállaikra szakad. Nehéznek mondom már azért is, mert régi magyar rossz szokás az, hogy szívesen lekesedünk valamely nagy, közhasznú, a nemzetre nézve üdvös eszméért, csak pénzbe ne kerüljön. Tehát ezt a közös szenvedélyt, ezt a fukarság iránti nagy előszeretetet, ezt a a jóaravól restséget lesz szükséges megtörni bennünk. Ez pedig igen nehéz feladat.

A most megalakult szövetség második és talán legfontosabb hivatásának — a magyar ipar pártolásának szükségéről — becses engedelmiükkel, bővebben bátorkodom szólni.

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim! Valahányszor a magyar nemzet válságos helyzetek elé állított, mindannyiszor tudatára ébredt annak, hogy nagytratóró céljainak keresztülviteléhez, diadalra jutatásához szükségelt anyagi erővel nem rendelkezik. Tudatára ébredt annak, hogy míg szegényes és fejletlen iparunk mellett Ausztria fejlett iparára vagyunk kénytelenek támaszkodni, annak bizonyos fokig reánk oktrojált gyámokodása alól menekülni kénytelenek leszünk. De tudatára ébredt annak is, igen tisztelt naggyűlés, hogy az európai nagy és gazdag államok közt csak akkor állhatjuk meg helyünket becsülettel, csak akkor tölthetjük be a reánk várakozó nagy missziókat, ha a magyar ipar fejlesztésével itt e hazában biztosított nyugodt megélhetést azok számára, kiknek izmaira a sokat szenvedett haza védelmében joggal számíthatunk.

S mindannyiszor, valahányszor e naggyűlések, a nemzetre nézve életkérdéssé vált feladatok előtérbe nyomultak, sietett a nemzet színe-java e téren tapasztalt elmaradottságunkat orvosolni akarni. Már Széchenyi idejében aktualissá vált e kérdés, már Kossuth gyujtó szavára megalkották elődeink az ipari védőegyletet s a magyar nők, éltkőn a legelőkelőbbekkel, a rövid alkotmányosság előtt és után szintén e nagy nemzeti létkérdés szolgálatába szedték meg.

De e nemes, e felette fontos mozgalmon is erőt vett a magyar betegség, a Pató Pálkodás s mielőtt tartós sikereket tudunk volna felmutatni, szép csendesen elaludt az egész mozgalom.

A jelen mozgalom, az ugynevezett tulipánmozgalom gyökere is a nemzeti elnyomatás talajából fakadt. Célja ma sem egyéb, mint a nemzeti ipar, a nemzet anyagi erejének fejlesztése. Célja ma sem más, mint az, hogy a magyar ipar felkarolásával egyetemben kényeret és pedig magyar kényeret adjunk a munkáskezek millióinak, megmentsük őket e szent hazának, hogy nélkülözhetetlenekké tegyék őket itthon, hogy megmentsük őket a kivándorlás veszedelmétől.

E igazságtos célok eléréséhez azonban nemcsak az egyszerű jelvény külső viselése, nemcsak egy időleges felbuzdulás szükséges, hanem szükséges lesz az a törhetetlen elhatározás, hogy e jelvény viseléséhez kötött fogadásunkat, hogy csak azt vesszük, ami magyar, hogy csak azt viseljük, ami magyar, szigoruan be is tartsuk.

Tudom jól, hogy ez az elhatározás — különösen a hölgyeket illetőleg — sok lemor-

dással jár, de én azt tartom, mélyen tisztelt nagygyűlés, hogy egy magyar nő előtt nincs oly nagy áldozat, melyet az ország udvéért meghozni képes ne volna.

Le tehát a külföld fénylő divatjával, sokkal szebb, nemesebb és megkapóbb, a magyar nőre százszor jobban illőbb ennél a nemzeti egyszerűség.

Kötelességünk lesz kívánni első sorban mindig a magyar iparczikket, csak a nélkülözhetetlen részekben engedjünk teret a külföld számára és csak oly mértékben, amely arányban mindonnap szilkségeink ezt feltétlenül megkívánják, de csak addig, míg ebbeli szilkségeink magyar földről be nem szerezhetők.

Ha így fogjuk fel a tulipán hivatását, meg vagyok győződve, hogy sikereket érünk el. Ellenkező esetben, a multakhoz hasonlóan, csak szalmatűz lesz az egész, amely nagy vehemenciával fellobban, de hamar is kialszik s nem marad utána más, mint perje, a nagy lelkesedésnek széjjelszálló, nyom nélkül elenyésző hangjai.

Én pedig azt hiszem, hogy o mai napon nem azért gyűltünk össze, hogy egy lelkes, de nyom nélkül elenyésző akorddal járuljunk az országban megindult mozgalomhoz, hanem hogy nyilvánosan tegyünk fogadást a czélből, hogy e kis tulipánjelvényben megtestesített nemzeti törekvéseknek hűség és becsülettel harcosai leszünk. Ugy segítsen minket a magyarok Istene!

Dugovich beszéde után Láng Ernő dr. emelkedett szólásra s igen szép, sok helyen humor és szatírával átszőtt beszédjében a tulipánt, ezt az igazi magyar virágot s az ezzel szorosán egybeforrnt mozgalmat dicsőítette.*)

Láng Ernő dr., nagy teiszési aratott beszéde után Dugovich indítványozza, hogy a tulipánmozgalom lelkes megindítóját, Batthyány Lajosné grófnét üdvözölje táviratilag az imént megalakult Tulipánkert-szövetség. Miután az indítvány nagy lelkesedéssel egyhangulag elfogadott, a következő távirat küldetett el:

„Gróf Batthyány Lajosné öngyméltóságának Budapest, Margit-rakpart 7. A turóci Tulipánkert-szövetség mai alakuló közgyűlése alkalmából Nagyméltóságodat, mint a mozgalom megindítóját, hazafias lelkesedéssel üdvözli Justh Ferenczné elnök.”

A távirat felolvasása után ismét az elnök grófnő emelkedett szólásra s néhány lelkes szó kíséretében, a közönség rendkívül szimpatikus tüntetése mellett, a nagygyűlést bezárta.

A gyűlés befejezte után a diákság kara a „Szózat”-ra zendített, melyet a mindvégig emelkedett hangulatban levő közönség az ifjúsággal együtt énekelt.

A tulipánjelvények kezelésével Dugovich Titus bizatott meg, akinél addig is, míg a jelvények a választmány tagjainak szétküldetnek, mindenki által beszerezhetők.

*) A beszédet, melyet terjedelmes volta miatt mai számunkból kénytelenek voltunk — helyszükre miatt — kihagyni, lapunk jövő számában egész terjedelmében közölni fogjuk.

A Turóci Hitelbank működése.

A Turóci Hitelbank legutóbbi, e hó 5-én tartott igazgatósági ülésén bennünket, felvidékieket érintő olyan fontos határozatokat hozott, hogy azokkal ezen a helyen foglalkozni méltónak, sőt szükségesnek tartjuk.

A Turóci Hitelbank, átvéve a Turóci Kereskedelmi és Hitelintézetet, márczius elsején kezdette meg működését. Az eredmény, amit idáig elért — úgy halljuk — nemcsak elégitő, hanem a várakozást felül is mulja. Annál is inkább dicséretre méltó az az igazgatóság, amely nem elégedve meg a már elért fényes anyagi eredménnyel, hanem — bár áldozatok árán, — de erkölcsi eredményt is óhajt felmutatni. Ugy látszik mi annak idején nem hiába üdvözöltük az új bankot és nem hiába vallottuk, hogy az új bank közzgazdasági viszonyainkat egészséges irányba fogja terelni.

Amint hallottuk, elhatározta a Turóci Hitelbank, hogy reális befektetésekre és a reális szükségletek fedezésére öt százalékos és ha szükséges, még ennél is olcsóbb pénzt hoz forgalomba.

E fellete nagyfontosságú határozatot nem tudjuk eléggé méltányolni, de nem tudjuk eléggé méltányolni az igazgatóság áldozatkészségét sem, mely e határozatot meghozta.

Kíváncsi ember létemre (na, meg mert egy kicsit értek is a közzgazdasági dolgokhoz) kutatni kezdtem az okát ezen hihetetlenül önzetlen, sőt némi jóakarattal azt is mondhatnánk, hogy az ő részükről egyenesen könnyelmű határozatnak. Idáig 5¹/₂-es minimális kamatláb mellett dolgoztak és nem is várt szép eredményeket értek el. Mi az ördögnek adnak hát most még olcsóbbat, mikor drágábban is szívesen vették fölük? Kutatásaim közben arra a meglepő felfedezésre jutottam, hogy ezek az urak valami erkölcsi eredményt akarnak elérni... Hát, kérem, nem borzasztó ez? Nem hogy megelégednének a máris elért fényes anyagi eredménnyel, most még erkölcsi diadlra is áhítoznak!

Am próbáljuk meg kimutatni, miféle eredmény lehet az, amire a Turóci Hitelbank reflektál. Az én szakértői, bár szerény véleményem szerint, négy irányban kell az erkölcsi diadalt keresni.

Először is egy kis tisztogatást kell végeznie. Sok a Felvidéken az olyan kisebb pénzintézet, melyeknek létezése, eltekintve néhány személyi érdektől, nemcsak hogy fölösleges, hanem igazán káros. Ezek az intézetek a kisebb, vagy mondjuk a gyengébb elemre vetették ki hálójukat és azoktól uzsorakamatot szednek; holott ezek a szegény ördögök hónapokon keresztül krumplit és kenyert esznek. Hogy tudjon az ilyen ember kamatot fizetni? Hogy az ilyen intézet előbb számtalan családot tönkre tesz és azután idővel maga is tönkre megy, ez olyan bizonyos mint, hogy 2-szer 2 = 4. Ha tehát a Turóci Hitelbank mostani kamatpolitikájával az ilyen intézeteket lehetetlenné teszi, ezért mindenki csak elismeréssel adózhat neki.

A második nemes cél volna az, hogy kisebb, de reális alapon nyugvó és a hitel-szükségleteket reális kamatláb mellett kielégítő intézeteket támogasson. Ezeknek az intézeteknek annyiban könnyít feladatuk teljesítésében, hogy a budapesti pénzintézetek

kamatlábával egyenlő kamat mellett nyujt nekik megfelelő reescompte hitelt. Nagy előny az egy kisebb intézetre, ha megtakaríthatja a váltók és a pénz ide-oda küldésének postadíját és nem kell neki egyszerre 50—60000 koronát reescompteba adni, hanem mindig csak annyit, amennyire éppen szüksége van.

A harmadik erkölcsi eredmény az lesz, hogy a kereskedőknek nyujtandó öt százalékos kölcsön mellett az itteni kereskedelmet helyes mederbe tereli és ezt ilyen olcsó hitelkielégítéssel igazán nagyra teszi.

A leg több figyelmet érdemlő pont a negyedik, melyben kimondották, hogy ipart akarnak a Felvidéken teremteni. (Amint halljuk nem zárkoznak el bármilyen és bárhonnán jövő megvalósítható indítványtól.) Ipart csak azért, hogy legyen a népnek több keresete; csak azért, hogy a föld értékét növeljék; azért a földet, amely felerészben a tótóké. Hogy mit jelent az, ha egy vidéken ipar van, azt magyarázgatni, azt hiszem, teljesen fölösleges. Munkát és kenyeret ad a szegényebb népnek és azt hiszem, nem tulozok, ha azt állítom, hogy egy gyár több hasznat hozna az itteni szegény lakosságnak, mint száz meg száz lelketlen igaztónak megvetendő agitálása. Ezt megjegyezhetné a tót nép! Reméltem és hiszem, hogy amit nem voltunk képesek a tótókkal oly hosszú időn át szóval és beszédekkel megértetni, azt majd rövid időn belül megértetik velük a számok. Megértik és megtanulják majd, hogy az-e az ellenség, aki ugyan tót nyelven szidja a magyarok Istenét, de 200 korona után 20 korona kamatot vesz tőlük, vagy az-e az ellenség, aki ugyan magyar nyelven dicséri az Istent, de ipart és kenyeret akar adni a népnek és 200 korona után ugyanannyi időre csak 10 korona kamatot kér tőlük.

Ezt értsd meg, tót nép, talán kijózanodol!

H I R E K.

Személyi hír. Vármegyénk főispánja a f. hó 22-én, gróf Prónay Mihály, Nógrád-vármegye főispánjának beiktatására Balassagyarmatra utazott. A beiktatás után Budapestre ment, honnét csak szombaton érkezett haza.

A turóci Jótékony nőegylet közgyűlése. Az elmúlt vasárnap tartotta a turóci jótékony nőegylet közgyűlését, melyen a lemondás folytán megválasztott elnöki és alelnöki állásokat újból betöltötték. A nőegylet elnöksége visszakérült ismét a régi, kipróbált, gondos kezébe akkor, midőn a közgyűlés nagy lelkesedéssel ismét a régi elnök személye körül csoportosult s megválasztotta Justh Ferenczné szül. Batthyány Mária grófnőt. A megválasztott elnök nőgyönyörű beszédben indokolta meg legutóbb történt lemondását s egyben biztosította a közgyűlést, hogy az egyestlet ügyeit jövőben is a legnagyobb lelkiismeretességgel vezetendi. A nagy tetszéssel fogadott elnöki beszéd után a közgyűlést bezárták.

Az esztergomi érsek a heoczkáplánok ellen. Mint megbízható forrásból értesülünk, az esztergomi érseki hivatal körlevelet bocsájtot ki egyházmegyéje területén, hogy mindazok a káplánok, kik a lefolyt választ-

tásokkor a nemzetiségi igazgatásban résztvettek s jelenleg nemzetiségi által lakott egyházaknál működnek, lehetőleg azonnal oly vidékekre helyezendők át, hol igazgatásuknak tere nincs. A pánszláv káplán urak tehát magyar vidékekre kerülnek, ahol, egyik foglalkozás hiányában, méltóan élhetnek annak a hivatásnak, amelyre magukat az egyházi rendbe történt belépésükkor tényleg szentelték is.

Református isteni tisztelet. *Sedivy* László, nyitrai református lelkész, pünkösdi hétfőjén délelőtt a megyeháza nagytermében, délután pedig Ruttkán tart isteni tiszteletet.

Halálosok. *Galanda* Károly, vármegyei árvaszéki kiadó, hosszas betegeskedés után a f. hó 24-én reggel elhunyt. Temetése a folyó hó 26-án délután 3 órakor ment végbe, a vármegyei és állami tisztikar, a közönség és jobarái részvétel mellett. Az elhunyt huszonhét évig szolgált a vármegyét, Pontos, lelkiismeretes hivataloskodása által előjáróinak s a nagy közönségnek bizalmát és szeretetét szolgálakészsége által teljesen kiérdemelte.

— *Petrás* Mihály helybeli kir. aljárásbíró édes anyja, mint részvétellel értesültünk, a f. hó 21-én Trencsénbaanban elhunyt. — *Farkas* Istvánné szül. *Éder* Borbála, nyug. állami övönő folyó hó 25-én reggeli 8 órakor Znióváralján elhunyt. — *Debnár* János volt számbokrétí, az utóbbi években már nyugdíjazott tanító f. évi május hó 21-én reggel Draskócon hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése folyó évi május hó 24-én ment végbe a község lakóinak és kartársainak részvétel mellett. Ravatalára a turóczi megyei Tanító egyesület, melynek az elhunyt tagja volt, koszorút helyezett.

Uj tanítónő. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a felsőturóczi állami elemi iskolához *Frits* Jozsefa okleveles tanítónőt állandó helyettesül alkalmazta. Az új tanítónő állomását csak a jövő tanév elején fogja elfoglalni.

Papválasztás. A helybeli lutheránus egyház a f. hó 20-án jelölt gyűlést hívott egybe, hogy a nemrég elhalt *Horváth* József lelkész helyére utódot jelöljön. Mint halljuk, a megválasztott lelkész állásra *Skrovina* Ottó, helybeli káplán van kizemelve. A jelölt gyűlés határozatait, tekintettel arra, hogy azok a zsinati törvénybe ütköztek, *Tomcsányi* Bertalan, mint választó egyházi tag, megfélebbzte.

Képviselőnk a Ház bizottságában. *Ij. Justh* Györgyöt, a szucsányi kerület országgyűlési képviselőjét, a képviselőház ülésén beválasztották a képviselőház gazdasági és a közös flügő államadóságot ellenőrző bizottság tagjává.

„Magyar bestiák.” Dr. Markovics Gyula, a vágújhelyi ultratót nemzetiségi apostol mégis csak megbukott a verbói választáson, bár Hodža és társai mindent elkövettek, hogy a tót jelölt győzelmét biztosítsák. Ez az újabb bukás aztán újra megvidította a „Slovenský Týždenniket”, amely „A nyitrai vad bestiák” cím alatt azt újságolja, hogy dr. Markovicsnak 1100 szavazata volt a Rudnyánszky 450 szavazatával szemben és mégis ez győzött

130 szavazattöbbséggel, ami nem első, de nem is utolsó hazugsága ennek a lapnak, amely még azzal is fenyegetődik, hogy a verbói választást a parlamentben is szóvá teszik majd, a nyitrai bestiákat pedig börtönbe juttatják. A szolgabíróról, aki a rendre ügyelt, csak per „svindler” szól ez a cikk, a választási elnökről pedig azt írja, hogy dr. Markovicsot arra kérte, hívna vissza Valaseket az urnához, ez azonban — visszautasítva az elnök feléje nyújtott kezét, — így felelt: „Az ilyen embernek nem adom kezemet.” Ha ez igaz, ugy bizonyára rendjén volt, hogy az igazga tót bizalmi férfiakat a csendőrök kiidobták a választási helyiségből, magát dr. Markovicsot is el kellett volna onnan tolonczoltatni, mint ahogy Pirkó Jánost Sárosból elkergették, mert aki, mint Hodža és társai mindenkiről, aki nem szit hozzák és megbomlott fejű halinálkhoz csak per csavahról, csöveslékről ír és beszél, azt ki kell kergetni mindenünne, ahol a magyarnak van szava, kiméletlenül.

Nagy lopás. Liptószentmiklósról írja tudósítónk: E héten az éjjeli órákban idegen emberek behatoltak Okályi A. boltjába és nagy mennyiségű lőfegyvereket, konyakot és egyéb értékesebb dolgokat elloptak. De csendőreink már másnap elfogták a tolvajokat, kik most már várják büntetésüket.

Félarú vasuti jegy a szanatoriumi gyűlésre. A József Kir. Herczeg Szanatorium Egyesület annak a közlésére kér fel, hogy Kossuth kereskedelmi miniszter u ő exzellenzciája a Budapesten, június 10-én tartandó egyesületi közgyűlésre az államvasutakon fel és le való utazásra érvényes félarú vasuti jegyet engedélyeztet. A jegy június 8-ától 16-ig érvényes, akik a jegykedvezményt igénybe akarják venni, irjanak a József Kir. Herczeg Szanatorium Egyesületnek Budapestre IX., Ferencz-körut 36. szám alá.

Galamblövő verseny a Tátrában. A Tátra Klub igazgatósága legutóbb tartott választmányi gyűlést elhatározta, hogy a nyáron — július hónapban — a Tátrában galamblövő versenyt rendez. A lövészethez, illetve a versenyhez szükséges földterület megszerzése végett már meg is keresték a lőtúpjárá m. kir. erdőhivatal. Ugyálszik, hogy ez az egyesület, mely csak nemrégben alakult meg, a *Tátravidék* látogatottságának, élénk társadalmi életének számottevő tényezője lesz.

Safarik József öngyilkossága. Sokunknak közös ismerőse, a turóczi magyar társadalomnak igen sokáig kedvelt tagja, dobta el magától a fiatal életet. Nagyot tévedt! Könnyelmű élet következtében sikkasztásra aita fejét s a büntetéstől való félelem adta kezébe a gyilkos fegyvert. Legutóbb Liptószentmiklóson volt alkalmazva, hol a posta-kezelés egyik legfőbb — — munkát, legtöbb józanságot igénylő — — volt rábízva: az utalványkezelés. Ugyáls. A szerencsétlen fiatalember túlságosan költekezett s a mint hírlík, túlmagasán kárt, azott is s szenvedélyei által okozott veszteségeit bűnös uton fedezte. A legutóbbi időben nagyfoku ide-

gösség vett erőt rajta, ami a feletti folytonos rettegésének tudható be, hogy bűnös üzelmén rajta csipik. A szerencsétlen fiu a f. hó 21-én elhagyta hivatalát. Budapestre utazott s ott a Kerepesi-úton lévő *Orient*-szállodában vett lakást. A délelőtti szobájában töltötte s délután agyonlőtte magát. A szálloda személyzete rögtön tudósította a rendőrséget, mely a személyazonosság megállapítása után megmozdította s írásain kívül 1528 korona készpénzt talált nála. Estefélre már megérkezett Budapestre *Szekély* Ferencz, rózsagegyi törvényészi vizsgálóbíró távirati megkeresése, melyben a szerencsétlen megtevődött fiatalember letartóztatását a liptószentmiklósi postahivatal megkeresése folytán elrendelte. A megkeresés már későn jött, szerencsés fiu akkor már az igazságszolgáltatás sújtó karja elől a megsemmisülésben kerestek menedéket. Az öngyilkost szegény öreg szülők siratják, kiknek végnapjaikban támasza lehetett volna.

Kanyaró mindenfelé. Mint tótrónai levelezőnk írja, a kanyaró Tótrónán oly nagy mértékben lépett föl, hogy e miatt a tanítást is be kellett szüntetni. Nagyobb mérvű kanyaró megbetegedésekről értesitenek még Szklenről és Hadvigháról is. Ennek a veszedelmes gyermekbetegségnek fellépése május hó végén szokatlan jelenség, mert ez a betegség többnyire a kora tavasszal és ősszel szokta áldozatait szedni.

Tűz. A f. hó 25-én délután 4 órakor tűzi láma verte fel a város csendjét. Az alsó végén kigyúlt *Kunaj* János tátrabanki tisztviselő csúre s alig egy óra alatt porrá égett. A kár nagy, mert a csútrben temérek szána s több értékes gazdasági gép is bent égett.

Felölös szerkesztő: **Berecz Gyula.**

Kiadótulajdonos: **Moskóczi Ferenczné.**

Kakao és csokoládé kedvelők figyelmébe:
Hoff János-féle
Kandol-Kakao
a legeszkélyebb szirtartalmu, azért igen könnyen emészthető, soha sem okoz székrekedést, mindáltal ritka finom íve mellett kiválóan ocsó.
Valódi csakis
Hoff János
névvel és az oroszlan-
védjeggyel.
Csomagok ¼ kgr. 90 fillér
1/2 „ 50 „
Mindennütt kapható.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körut 68.
Gőz- és gőzmozdonyok és egyéb gépek
Locomobill és gőzcseplőgépek,
számátaszatók, jergany-cseplőgépek, lóhara-cseplő,
szató-roboták, kontolyozók, kasszák és aratógépek,
szénnyelő, boronák, sorvetőgépek, Planet 35
kaplók, szerszavatók, repülőgép, kúrokör,
morzsolók, garátok, ördömök, egytörtem
szék-alkák, és az összes többi és minden
egyéb gazdasági gép.

FERENCZ JOZSEF KESERUVIZ

AZ EGYEDÜL ÉLISMERT KELLEMES ÍZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

342. sz.
906. tk.

Árverési hirdmény.

Turóc-zvármegye Árvapénztára végrehajtótának Kozsehuba Kubin Anna, Barna szül. Kubin Róza, Srba szül. Kubin Zsuzsanna, Kubin Pál, kisk. Kubin Johanna és György végrehajtást szenvedettek elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 426 korona 50 fillér 16ke, 90 korona 02 fillér szerződésileg lejárt. 3% késedelmi és a tőkékövetelés után 1906. évi január hó 1-től járó 7% kamatai, 80 korona per és végrehajtási mar megállapított, valamint jelenlegi 26 korona 75 fillér és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett az 1881. LX. t.-cz. 144. §-a alapján, a 146. §. értelmében a zníóváraljai kir. járásbírótság területén levő Kevicz. Dubova, Ivánkófalú és Bodorfalu községekben fekvő:

1. a kevicsi 11. sz. tjkvben 1. sorsz. a. foglalt és D22, D24—28. a. egyenkint 1/48, összesen 9/48 részben végrehajtott szenvedettek nevére irt ingatlanokra 195 koronában;

2. a dubovai 590. sz. tjkvben 1. sorsz. a. foglalt és B. 4., 6—10., 15., 17—21. sz. a. egyenkint 1/28 illetve 1/168, összesen 42/168 részben ugvanazok nevére irt ingatlanokra 56 koronában;

3. az ivánkófalvi 38. sz. tjkvben I. 1—2. sorszám A. 1., 3—7. a. ugvanazok nevére irt ingatlanokra 218 koronában;

4. a bodorfalvi 41. sz. tjkvben I. 1. 2. sorsz. B. 2. a. 15/420 részben Kozsehuba sz. Kubin Anna nevére irt ingatlanokra 48 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

Az árverés megtartására határidőül **1906. június 23. napjának délelőtti 10 órája** tűzetik ki.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanág becsárának 10% -át készpénzben, vagy az 1881. évi XX. t.-cz. 42. §-ában jelzett arfolyammal számított és az 1881. nov. 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. XX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. jbi.óság mint telekkönyvi hatóság.

Zníóváralján, 1906. márczius 20-án.

Janovják, kir. albiró.

Védjegy: „Horgony”

& Liniment. Capsici comp.
a Horgony-Pain-Expeller pótléka

Egy régiónek bizonyult hatásos, mely már több mint 30 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult kényelmetlen, csúszás és meghúzóerővel bedörögés-köppen használva.

Figyelmeztetés. Súlyos hamisítványok miatt bövényszerű óvatossággal fogynak és csak olyan áruvet fogadjunk el, a mely a „Horgony” védjegyű és a flóttar csomagolással ellátott dobozban van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor., 40 f. és 3 korona és degenóvált minőségű gyógyszerárban kapható. — Főbír: Tóth József gyógyszerésznél, Budapeston.

Biolter gyógyszerésznél
az „Arany orrszábon”, Frágában.
Ettel bebiztosított a bán. Minőségéről szóló tájékozt.

Kapható GAZDIK JÁNOS gyógyszerertárában Kőrömczányán, SCHÖNAICH VIKTOR gyógyszerertárában Zníóváralján és TOPERCZER S. gyógyszerertárában Turóc-zsentsmártonban.

Használt, kitűnő állapotban levő kerékpár eladó. Czim a kiadóhivatalban

Nyári menetrend

A magyar királyi államvasutakon:

(Érvényes 1906. évi május 1-től kezdve.)

Budapest—T.-Szt.-Márton:		T.-Szt.-Márton—Budapest:	
Gyv. i. reggel 7-10, é. d. u. 1-38	i. d. u. 2-54, é. este 9-10	Gyv. i. d. e. 9-35, é. este 7-52	i. reg. 8-42, é. este 7-00
Gyv. i. d. u. 3-30, é. este 10-21	i. reg. 6-08, é. d. u. 12-40	Szv. i. d. u. 5-35, é. reg. 4-18	i. este 11-35, é. d. e. 9-45
Vv. i. éjjel 11-10, é. d. e. 11-41	i. d. u. 4-57, é. d. u. 5-20	Vv. Jánoshegyről i. reg. 5-07, é. reg. 8-06	i. d. u. 12-06, é. d. u. 3-27

T.-Szt.-Márton—Ruttká:		Ruttká—T.-Szt.-Márton:	
Gyv. i. d. u. 1-39, é. d. u. 1-47	i. d. u. 2-45, é. d. u. 2-53	Szv. i. este 7-54, é. este 8-03	i. reg. 8-30, é. reg. 8-40
Gyv. i. este 10-22, é. este 10-30	i. reg. 5-59, é. reg. 6-07	Szv. i. reg. 4-20, é. reg. 4-30	i. este 11-22, é. este 11-33
Vv. i. reg. 7-47, é. reg. 8-06	i. d. u. 4-45, é. d. u. 4-56	Vv. i. d. e. 11-42, é. d. e. 11-53	i. d. e. 11-16, é. d. u. 12-06

Budapest ny.—Zsolna:		Zsolna—Budapest:	
Gyv. i. reg. 7-20, é. d. u. 1-33	i. éjjel 3-46, é. reg. 9-25	Szv. i. reg. 9-20, é. este 8-30	i. reg. 7-11, é. este 5-55
Gyv. i. este 6-45, é. éjjel 12-24	i. d. u. 3-14, é. este 9-45	Szv. i. este 10-30, é. reg. 7-20	i. este 9-15, é. reg. 6-35

A cs. és kir. szab. Kassa-Oderbergi vasutakon:

Kassa—Ruttká:		Ruttká—Kassa:	
Szv. i. reg. 5-45 é. d. u. 12-14	Gyv. i. reg. 4-05 é. reg. 8-33	Szv. i. reg. 7-45 é. d. u. 2-11	Szv. i. reg. 4-56 é. d. e. 11-55
Gyv. i. d. u. 12-35 é. d. u. 5-35	Szv. i. reg. 8-35 é. d. u. 4-40	Szv. i. d. u. 12-43 é. este 8-13	Gyv. i. d. u. 12-20 é. d. u. 4-55
Szv. i. d. u. 3-48 é. este 10-52	Szv. i. d. u. 2-30 é. este 8-47	Gyv. i. este 7-35 é. éjjel 12-07	Szv. i. d. u. 4-22 é. éjjel 11-35
Vv. i. este 9-50 é. reg. 5-53	Vv. i. este 10-53 é. reg. 6-14		

Ruttká—Zsolna:		Zsolna—Ruttká:	
Szv. i. reg. 6-30 é. reg. 6-58	Gyv. i. reg. 3-39 é. reg. 4-01	Szv. i. d. u. 12-35 é. d. u. 1-05	Szv. i. reg. 4-20 é. reg. 4-46
Szv. i. d. u. 2-21 é. d. u. 2-46	Szv. i. reg. 7-40 é. d. e. 8-10	Gyv. i. d. u. 5-42 é. este 6-04	Gyv. i. d. e. 11-54 é. d. u. 12-16
Szv. i. este 8-33 é. este 9-00	Szv. i. d. u. 1-55 é. d. u. 2-20	Szv. i. éjjel 11-08 é. éjjel 11-35	Szv. i. d. u. 3-34 é. d. u. 4-02
Gyv. i. éjjel 12-11 é. éjjel 12-33	Szv. i. este 9-20 é. este 9-50		

265—1906.

A turóc-zsentsmártoni m. kir. jár. erdőgondnokságról.

Faarverési hirdmény.

Az alább megnevezett községek volt urbéres birtokosságai és a szentmiklyai r. kath. plébános 1906. évi június hó 11-én délelőtti 9 óraker a turóc-zsentsmártoni m. kir. járási erdőgondnokság hivatalos helyiségében Turóc-zsentsmártonban tartandó nyilvános szó- és írásbeli árverésen eladják a tulajdonukat képező erdők következő fakészleteit:

1. Szklabinaváralja közs. v. urb.	462 db fenyőfatőzs	186— m ³ :	803 K 75 f becsért.
2. Szentmiklyai r. k. plébánia	293 "	139— m ³ :	1111 " 50 " "
3. Zníóváralja közs. v. urb.	150 "	225-13 m ³ :	1832 " 29 " "
4. Csremosnó "	354 "	599— m ³ :	4819 " 70 " "
5. Dubova "	553 "	323-08 m ³ :	2154 " 77 " "
6. Háj "	1530 "	736-17 m ³ :	5757 " 67 " "
7. Szklabinya "	1478 "	691— m ³ :	5588 " 50 " "
8. Mossócz "	4330 "	3060-78 m ³ :	17827 " 32 " "
9. Bella "	3490 "	1293— m ³ :	9711 " 25 " "
10. Podhrágy "	680 "	322— m ³ :	2507 " 20 " "
11. Nedozor "	308 "	141— m ³ :	858 " 80 " "
12. Alsóturcsék "	554 "	418— m ³ :	3379 " " " "

Kiszállítási határidő bezárólag 1907. év április hó 1-jéig.

Ajánlatok csak akkor vétetnek figyelembe: a) ha a hirdményben kitűzött óra előtt nyujtatnak be; b) ha tisztán kivehető számjegyekkel s egyszerűsmdnd betűkkel is kiírva tartalmaznak a megajánlott összegre; c) ha az ajánlat szövege, valamint annak borítéka kívül az értékesítés tárgyát képező haszonvételel megjelölését szószerint tartalmazza ugy, a mint az a hirdményben foglaltatik; d) ha lepecsételve és ivenként 1 koronás bélyeggel ellátva adatnak be; e) ha tartalmaznak azt a nyilatkozatot, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát teljesen aláveti; f) ha bánatpénzképen a megajánlott összegnek legalább 10% -át készpénzben tartalmaznak; g) ha ugy vannak aláírva, hogy az aláírásból az ajánlattevőnek neve és lakhelye (utolsó postaalomás) világosan kiolvasható; és h) ha a boríték kívül „Ajánlat a (fentebb elsorolt valamely) fakészletre” felírással van ellátva. Utóajánlatok egyáltalában nem fogadotnak el. Az árverés eredménye az elfogadott ajánlat benyújtójára azonnal, eladóra azonban csak az illetékes hatóság jóváhagyása után válik kötelezővé. A részletes árverési és szerződési feltételek az alsókubini m. kir. áll. erdőhivatalnál, az annak alárendelt turóc-zsentsmártoni m. kir. jár. erdőgondnokságnál és az urbéri birtokosságok elnökségeinél tekinthetők meg naponta 11—12 óra között. Kelt Turóc-zsentsmártonban, 1906. évi május hó 20-án.

A m. kir. jár. erdőgondnokság:
Erdődi,
m. kir. főerdész.

579/1906.

Árverési hirdményi kivonat.

A zniováraljai királyi járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közli, hogy Fliegemann M. Szája végrehajtatónak kisk. Csvikota András és társai végrehajtást szenvedők elleni 151 korona 10 fillér tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a beszercebányai kir. törvényszék (a zniováraljai kir. bíróság) területén levő, Valesa községben fekvő: 1. a valesai 98. sz. tjkben I. 1-3., 5-13. sorsz., B. 15-18. a. kisk. Csvikota András, János, Szaniszló és Máté nevére $\frac{1}{16}$ részben irt ingatlanokra 1692 k. 2. az ugyanottani 353. sz. tjkben A. I. 1. sorszám alatt, B. 10. a. kisk. Csvikota János nevére $\frac{1}{16}$ részben irt ingatlanokra 80 kor. ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok **az 1906. évi június hó 30-ik napján d. o. 10 órakor** Valesa községházánál megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881: LX. t. cz. 42. §-ában jelzett ártólyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezébe letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismerényt átszolgáltatni.

Zniováralján, 1906. évi április 13-án.

Janovják, kir. albiró.

Jó minőségű cipőknagy választékban,
olcsó árakon csakis**KLEIN SZ. divatruházában**

Turócszentmártonban kaphatók.

FIGYELEM!

Megbízható, legjobb minőségű, hírneves

valódi szépasségi lenvászon

és

damasztáru minden nagyobb üzletben kapható

A késmárki gyár bejegyzett védjegye:

Késmárki
gyártmány
csak az,mely ezen
védjeggyel
van ellátva.**Hazai ipar!**

32828/1906.

I. B-1.

Faeladási hirdmény.

A lipatújvári magy. kir. főerdőhivatal hivatalos helyiségében 1906. évi május 28-án délelőtt 10 órakor nyilvános írásbeli versenytárgyalás útján eladásra kerül a fenyőháza magy. kir. erdőgondnokság kerületében áterdölés útján termelt és a fenyőháza fővölgyi erdei iparvasut mentén felrakásolt — a kincstár által a kassa-oderbergi vasut fenyőháza állomása melletti kincstári farakhelyre szállítandó, összesen mintegy 11673 ürm.³ vegyes hasáb és dorong fenyőtüzifa.

A kikiáltási ár ürm.³-ként 4 kor. Bánatpénz 5000 korona.

Az ajánlat csak írásbeli lehet.

Az általános árverési és szerződési feltételek a lipatújvári m. kir. főerdőhivatalnál és a fenyőháza m. kir. erdőgondnokságnál folyó évi május hó 10-től kezdve betekintheők és megszerezhetők.

Budapest, 1906. május hó 17-én.

M. kir. földmívelési miniszter.

VIZSGALAPOK

kitűnő minőségben, olcsó árak mellett

Moskóczi Ferenczné

könyv- és papirkereskedésében kaphatók.

A n. é. közönség szives tudomására hozom, hogy

DIVATÁRU-KERESKEDÉSEMET

régii helyiségéből a Főterre (Graber M. üzlete mellé) áthelyeztem.

Ez alkalommal a legdivatosabb cikkekkel bővítettem ki raktáramat, miáltal azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy új helyiségemben az eddiginél is fokozottabb mértékben tudom kielégíteni tisztelt vevőim igényeit.

Kérve, hogy b. bizalmukkal továbbra is megtiszteljenek, vagyok teljes tisztelettel

KMEŤ GYÖRGY.Egy jó házból való,
2—3 középiskolát
végzett**FIU**

tanoncúl felvételik a Turócszentmártoni Magyar Nyomdában.

Ravaszo roka

az ember mégis, hogy a'

Ceres-étel-zsirt

(kókuszdióból) is feltalálta. Minden étel, melyet vele készítünk, könnyen emészthető és jóízű.

Schicht György „Ceres“ tápszer-művek osztálya, Aüssig E/m.